

Ha vétkezett: törődj vele, fáradj érte, kitartóan kérleld, imádságban hordozd

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az ígét, amelyet megírva találunk a Máté szerinti evangélium 18. fejezetének a 15.-től a 17. verséig a következőképpen:

Ha pedig vétkezik ellened a testvéred, menj el hozzá, fedd meg négy szemközt: ha hallgat rád, megnyerted a testvéredet. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek! Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt!

Urunk, a mi életünk a porhoz tapad. Eleveníts meg bennünket a Te igéddel! Ámen.

Kedves Testvéreim!

A mai vasárnap az egyházi évben a megbocsátás vasárnapja. Ahogyan a bevezető zsolnában is mondtuk: „Ha bűnöd számon tartod Uram, ki állhat meg? De nálad van a megbocsátás ... nálad bőségesen van megváltás.” A megbocsátás nemcsak Isten bocsánata, – hanem a mi saját megbocsátásunk is. A kettő nem választható szét egymástól. Ahogyan az Úrtól tanult imádság ötödik kérésében mondjuk: bocsásd meg vétkeinket, *miképpen* mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Ez a „miképpen” jelenti azt is, hogy Isten megbocsátásában örvendezve bocsánatot terem a mi szívünkben is mások iránt. De ugyanez a „miképpen” jelenti azt is, hogy annyit bocsásson meg Isten nekünk, amennyit meg tudunk mi is bocsátani másoknak. Mind a kettőt jelenti egyszerre.

Emlékszik-e még valaki az igeszakaszra, amelyet az előbb felolvastam? (*Kezet fel, aki igen.*) Nem éreztek itt valami ellentmondást? Ha pedig vétkezik ellened a testvéred... – akkor gyepáld a földbe, alázd porig, szégyenítsd meg mindenki előtt, és még Istentől is zárd el. Felszínes olvasattal ez lenne az igeszakaszunk „mai magyar” fordítása. Hát hol a bánatban van itt a megbocsátás? – kérdezhetnénk – felszínes olvasóként jogosan.

Az első magyarázat a mai igeszakaszunk környezete. (*Ezért mondom nektek mindig, hogy soha ne olvassatok el csak néhány mondatot a Bibliából. Mindig olvassátok el az előtte és az utána lévő részt is.*) **Az ígék előtt azt olvashatjuk, hogy a Mennyei Atya otthagyja a kilencvenkilenc juhot az egyetlen elvesztett juhért, aki után elmegy messzire** (Mt 18,11-14). Az ígék után pedig a gonosz szolga példázata van, ahol a példázat ezzel a tanulsággal fejeződik be: És ura haragjában átadta [a gonosz szolgát], hogy kínozzák, amíg meg nem fizeti az egész tartozását. Így tesz majd az én Mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátotok, mindenki az ő testvérének.” (Mt 18,34-35) Azaz: **az egyházban nem hangozhat fel Káin szépunokájának, Lámeknek az éneke: „Ha hétszeres a bosszú Káinéért, hetvenhétszeres Lámekéért!”** (1Móz 4,24). Éppen ellenkezőleg: Jézus válaszához kell igazodnunk, amelyet Péter apostol kérdésére mondott a gonosz szolga példázata előtt: „Uram, hányszor kell megbocsátanom az ellenem vétkező testvéremnek? Még hétszer is? Jézus így válaszolt: Mondom neked, nemhogy hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is.” (Mt 18,20-22). Érdemes arra is felfigyelnünk, hogy **míg Lámek bosszúja hetvenhétszeres, addig a Jézus által elvárt megbocsátás hetvenszer hétszeres, azaz négyszázkilencvenszeres.** (*Mindez persze nem azt jelenti, hogy a 491. alkalommal már a sokat várt ember örömeivel jóleső, kiadós bosszút állhatunk, bepótolva a kihagyott 490 alkalmat.*)

Hát nagyszerű Péter! – mondhatná itt valaki – *most már nemcsak azt bizonyítottad be, hogy a mai igeszakasznak semmi köze az egyházi év mostani vasárnapja alapvető témájához, a megbocsátáshoz, hanem már azt is sikerült bebizonyítanod nekünk, hogy a mai igeszakasznak sem az előtte lévő, sem az utána lévő igeszakaszokhoz nincsen semmi köze sem.* „Kiválóan haladunk a megértésben” – *de hogy hová... – azt nem látom...* Az ellentmondás csak látszólagos. **Kezdjük el megérteni a konkrét igeszakaszt. Rá fogunk döbbsenni arra, hogy a helyes értelmezésben a következőkről szól: Ha vétkezik a testvéred, akkor: 1. Törődj vele. 2. Fáradj érte. 3. Kitartóan kérleld. 4. Imádságban hordozd.**

Kezdjük az elsővel: Törődj vele. „Ha pedig vétkezik ellened a testvéred, menj el hozzá, fedd meg négy szemközt: ha hallgat rád, megnyerted a testvéredet.” (Mt 18,15) A Szentírás mondatait sokszor érdemes a végén elkezdni olvasni. Mi derül ki a mondat végéből? Mi ennek az egésznek a célja? Hogy nyerjük meg a testvérünket. *Hogyan nyerjük meg?* – kérdezhetné itt valaki – *A lottón?* Nem, nem a lottón... A lelkében! Azaz az egész bonyolult eljárásrendnek, amit az igénk leír, az a célja, hogy a lelkében elveszni kezdő (*vagy már el is veszett...*) testvérünket kezdjük el pontosan olyan kitartóan keresni, mint ahogyan a Mennyei Atya keresi a századik elveszett bárányt. És emeljük vissza az elveszett testvérünket a szeretetbe. Emeljük vissza őt Krisztus testébe, azaz az egyházba, amely az úrvacsora szeretetközösségében is megtestesíti az Urunkból áradó szeretetet. Ez a cél. E felé a cél felé haladunk *végig* az eljárásrend során.

Mi mindent feltételez tehát az igénk első mondata? Kezdjük azzal, hogy mit nem feltételez. A megszólást, a kibeszélést és a pletykát – egyáltalán nem feltételezi. Sőt: tiltja! De ezen túlmenően dühöt, haragot és felháborodottságot – sem feltételez (3Móz 19,17). A legősibb, azaz a leghitelesebb kódexekből ugyanis az „ellened” szó hiányzik. Azaz: nem akkor kell odarohannunk a testvérhez, és példátlanul lebarmolnunk, a léha életvitelű édes anyját (*és még a kedves mama léha életvitelű felmenőit*) is emlegetve, amikor valamit *ellenünk* elkövetett, hanem akkor, amikor *bármilyen* olyant tett, ami *Istennek* nem tetsző. Akkor is, ha a hívő testvérünk bűne minket a saját földi életünkben semmilyen módon nem érint. Azaz a legelső dolog, amit feltételez az igénk első mondata, hogy nem maradunk közönyösek. Hogy nem legyintünk. Hogy nem nézzük tétlenül azt, ha valaki mellettünk ül, és szenved. Akár attól szenved, hogy éppen bünt követ el – és nincs is ennek tudatában, mert a bűn sokszor bizony csábító és édes. Emlékezzünk a felzabált almára a Paradicsomban. Biztos vagyok benne, hogy nem fanyar, éretlen, zöldalma volt... Azaz **az, hogy odamegyünk a vétkező testvérünkhöz, és beszélünk vele, nem a jogunk, hanem a kötelességünk.**

A közönyösségünk, a lustaságunk, a nemtörődömségünk legyőzésén túl mi *mást* feltételez az, hogy törődünk a testvérünkkel? **Bűnlátást. Kedves Testvéreim! Néhány otthoni csendes percünkben tegyünk majd fel magunknak a kérdést: Van-e nekem bűnlátásom?** Elegendő-e a bűnlátásom? Látom-e a saját bűneimet az életben? Látom-e mások bűneit az életben? Fáj-e nekem a saját bűnöm? Fáj-e nekem a hívő testvérem bűne? Tényleg azt látom-e bűnnek, ami bűn? Vagy már mindenhol bünt látok? – Ott is, ahol nincs? – Kérjük el majd otthoni imádságunkban a megkülönböztetés kegyelmét. Azt, amit az oltár előtti igében kért Pál apostol: „hogy a szeretet egyre inkább gazdagodjék benn[ünk] ismerettel és igazi megértéssel, hogy megítélhess[ü]k, mi a helyes.” (Fil 1,9-10a). Hogy tényleg csak azt lássuk bűnnek, ami bűn – és hogy azt, ami bűn, azt viszont lássuk is annak. Milan Kundera ezt írta erről: „A saját silányságom tudata egyáltalán nem békít meg mások silányságával. Szívből utálok, amikor az emberek azért vannak testvéri érzéssel egymás iránt, mert kölcsönösen ugyanolyan aljasságot fedeznek fel egymásban.”

Nem dühvel, nem haraggal, nem felháborodottsággal, hanem óvó, féltő szeretettel kell tehát odamenni a vétkező testvérünkhöz. Ahogyan Luther mondta: nem úgy megyünk oda hozzá, mint egy rendőr – hanem úgy, mint egy pásztor. Az ítékezést úgy kiirtva a szívünkéből, ahogyan Urunk kérte a Hegyi Beszédben (Mt 7,1-5), és ahogyan Reményik Sándor írta:

Istenem, add, hogy ne ítéljek -
Mit tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Istenem, add, hogy ne ítéljek.

Amikor óvó, féltő szeretettel odamegyünk a testvérünkhöz beszélni a lelkével valamilyen vétkérről, tegyük fel magunkban ezeket a kérdéseket előtte: Mit mulasztottam én el? Megbocsátottam-e neki? Felőrlődött-e valamiben? Egyedül van-e? Reményvesztett-e? És olyan szelíd lélekkel hordozzuk az ő terhét, ahogyan Pál apostol kéri tőlünk a Galatákhöz írott levelében: „Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az ilyet szelíd lélekkel. ... Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,1-2)

Az első lépés, a „Törődj vele” volt legnehezebb – és a leghosszabb. Hátra van még három lépés – de jó hírem van: azok már rövidebbek lesznek. **A második lépés a „Fáradj érte”.** „Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert” – folytatódik az igeszakaszunk. Miért kell ez a második lépés? Hogy megszégyenítsük a vétkest? Nem. Azért kell, hogy ellenőrizzük a saját szívünket – és hogy mediátorokat vegyünk magunk mellé. Vajon az a másik egy-két ember nem látja-e máshogyan a dolgokat? Nem vesz-e észre valami változást a testvérünkben – amit mi nem vettünk észre? Nem tudja-e elmagyarázni neki más szavakkal ugyanazt? Nincs-e benne nagyobb szeretet, mint bennünk? – A szeretet *közösségben* gyakorolva válik még teljesebbé. Éppen ezért, a szeretet növelése miatt, kell a másik, vagy harmadik ember.

A harmadik lépés a „Kitartóan kérleld”. Legyél olyan, mint az özvegyasszony volt a hamis bíróval (Lk 18,1-8), aki addig zaklatta a hamis bírót, ameddig a hamis bíró igazságot nem szolgáltatott neki. Itt persze vigyáznunk kell a kreativitásunkra. Két darab falra hányt borsó után a századik falra hányt borsó is le fog peregni ugyanarról a falról. Érdeemes tehát előbb egy kis falmosáson, falragasztón, borsófőzésen, vagy más változtatáson gondolkodni a kérlelésben. És érdemes közben mindvégig imádságban növelni a szeretet magunkban a vétkes iránt. A kitartó kérlelésben érdemes másokat is mozgósítani. Végző esetben pedig – a gyülekezet egészét. Ha a hívő közösség (imádságos elmélyülés és önvizsgálat után) egyetért – akkor a harmadik lépés a konfrontáció.

Ha mindennek ellenére a testvérünk megátalkodott marad a bűnben, akkor marad a negyedik lépés: „Imádságban hordozd”. Az igeszakaszunk végső fegyelmezési eszköze, a „tekintsd olyannak, mint a pogányt, vagy vámszedőt” a gyülekezetből való kizárást jelentette. Ez egy nagyon kemény, végső lépés volt (1Kor 5,4-13; 2Thessz 3,6). Igen alaposan át kell azonban egy ilyen lépést gondolni, hiszen Urunk azt tanította nekünk, hogy ne tépjük ki a konkolyt a búza mellől, mert majd az aratás Ura eldönti, hogy mivel mi történjen (Mt 13,24-30). A gyülekezetből való kizárás olvasva vegyük észre a következőket is: az ókeresztény gyakorlatban a kizárás ideiglenes volt: utána visszafogadták a megtérő bűnöst. A kizárás nem járt együtt a szeretet megvonásával. Sőt, éppen ellenkezőleg! A kizárással a vétkes teljes mértékben elveszett juhává változott, akiért *mindent* meg kell tenni, hogy újra megtaláljuk. Ennek egyik legerősebb módja a testvéri közösségben érte mondott rendszeres imádság. Mert a benne zajló változások időhorizontját a Mennyei Atya határozza meg, és csak Ő ismeri. Nekünk pedig sok imával és sok szeretettel ki kell várni azt, ameddig ez megvalósul.

Az igehirdetés végén idézzük eszünkbe azokat a szavakat, amelyeket Jézus Urunk az igeszakaszt megelőző részben mondott: „Az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett. Mit gondoltok? Ha egy embernek száz juha van, és eltéved közülük egy, vajon nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a hegyekben, és nem megy el megkeresni az eltévedtet? És ha megtalálja, bizony mondom nektek, jobban örül neki, mint annak a kilencvenkilencnek, amelyik nem tévedt el. Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszen *egy is* e kicsinyek közül.” (Mt 18,11-14). **Kedves Testvéreim! Ha bármelyikünk bármikor elveszne – kiáltsunk Urunkhoz, hogy megtaláljon bennünket. És meg fog. Ha bármelyikünk bármikor elveszett testvért látna – kiáltson Urunkhoz, hogy megtalálja őt. És meg fogja. Ámen.**